

อรรถวรรค

๕. महाकालुपासवत्तु. (๑๓๑)

"อตุตตะนา ทิ กตัม ปาปนุติ อิมัม ฐมฺมเทสนํ สตุถา เชตวเน วิหรนฺโต
เอกัม มหากาลํ นาม โสตาปนฺนํ อุपासกํ อารพฺภ กเถสิ.

โส (มหากาโล) กิร มาสสฺส อฏฺฐ ทิวเส อุโปสธิโก หุตฺวา วิ
หาเร สพฺพพรตฺตํ ฐมฺมกถํ สุณฺนาติ.

อถ รตฺตํ โจรา เอกสฺมึ เคเห สนฺธิํ จินฺนทิตฺวา ภณฺฑกํ คเหต
วา โลหภาชนสทฺเทน ปพฺพุเทหิ สามิเกหิ อนุปฺพฐา คหิตภณฺฑํ จท
เทตฺวา ปลายีสุ.

สามิกาปี เต อนุปฺพนฺธิสฺสเยว.

เต (โจรา) ทิสฺวา ปกฺขณฺฑิสุ. เอโก ปน วิหารมคฺคํ คเหต
วา มหากาลสฺส สพฺพพรตฺตํ ฐมฺมกถํ สุตฺวา ปาโต ว โปกฺขรณฺ
ตีเร มุขํ โธวณฺตสฺส ปฺรโต ภณฺฑกํ จทเทตฺวา ปลายิ.

โจเร อนุปฺพนฺธิตฺวา อาคตมฺนุสฺสา ภณฺฑกํ ทิสฺวา "ตวํ โน เค
เห สนฺธิํ จินฺนทิตฺวา ภณฺฑกํ หริตฺวา ฐมฺมํ สุณฺนฺโต วีย วิจรสฺสีติ ต
° คเหตฺวา โปเถตฺวา มาเรตฺวา จทเทตฺวา อคัมสุ.

อถ นํ ปาโต ว ปานียฆฺภูํ อาทาย คตา ทหรสามเณรา ทิส
วา "วิหาเร ฐมฺมกถํ สุตฺวา วสิตอุปาสโก อยุตฺตํ มรณํ ลภตฺตีติ คนฺต
วา สตุถุ อารโหเสสุ.

สตุถา "อาม ภิกฺขเว อิมสฺมึ อตุตฺตาเว กาเลน อปฺปฏฺฐิรูป
° มรณํ ลทฺธํ, ปุพฺเพ กตกมฺมสฺส ปน เตน ยุตฺตเมว ลทฺธนฺติ วต
วา เตหิ (...) ยาจิโต ตสฺส ปุพฺพกมฺมํ กเถสิ "อติเต กิร พาราณสีรณโ
ณ วิชิตฺเต เอกสฺส ปจฺจนฺตคามสฺส อฏฺฐวีมุเข โจรา วิหรนฺติ.

ราชา อัญญะ เอกะ ราชนิก จเปติ.

โส(ราชภัก) ภคิ คเหตุวา มนุสเส โอโรโต ปาริ เนติ,...) ปารโต โอโร อาเนติ.

° อเถโก มนุสโส อภิรูปี อตตโน ภริย จุลลยานกัม อาโรเปตวา ต จานัน อคมาสิ.

ราชภัก ทัม อิตถิ ทิสวาว สยชาติสินโห(...), เทน "อัญญะ โน สามี อติฏกาเมหิตี วุตเตปิ, " อิทานิ วิกาโล ชาโต, ปาโต ว อติฏกา เมสสามิติ อาห.

"(อิทานิ, อัม กาลิ) สกาลิ สามี, อิทาเนว โน เนหิติ(...).

"นิวตต โภ, อมหากัมเยว เคเห อาหาโร จ นิวาโส จ ภวิสสตีติ.

โส เนว นีวตติต्तัม อิจฉิ.

อิตโร (ราชภัก) ปุริสานัน สยณัม ทตวา ยานกัม นีวตตาเปตวา อนิจจนุตสเสว ทวารโกฏฐเก นิवासัม ทตวา อาหารัม ปฏิยาทาเปสิ.

ตสส ปน เคเห เอกะ มณิรตณัม อตถิ.

โส ตัม ตสส ยานกนตเร ปกัชปาเปตวา ปจจุสกาลเ จอรานัน ปวิจ สททัม กาสสิ.

อถสส ปุริสา "มณิรตณัม สามี จิเรหิ คหิตนุติ อาโรเจสฺสุ.

โส "คามทวารเส อารกัม จเปตวา อนโตคามโต นิภขมนุเต(...)
วิจินาถาติ อาห.

อิตโรปี ปาโตว ยานกัม โยเชตวา ปายาสิ.

อถสส ยานกัม โสเธนตา อตตนา จปีตัม มณิรตณัม ทิสวา สนตชเชตวา "ตัม มณิ คเหตุวา ปลายสตีติ โปเถตวา "คหิตโน โน สามี จิโรติ คามโกชกสส ทสเสสฺสุ.

โส "ภฏกสฺส วต เม เคเห นิवासํ ทตฺวา ภตฺตํ ทินฺนํ, มณฺเฑ
คเหตฺวา คโต, คณฺหณ นํ ปาปปฺริสนฺติ โปถาเปตฺวา มาเรตฺวา จท
ทาเปสิ.

อิทนต์สฺส ปุพฺพกมฺมํ.

โส ตโต จโต อวีจิมฺหิ นิพฺพตฺติตฺวา ตตฺถ ที่มฺรตฺตํ ปจิตฺวา วิ
ปาขาวเสเสน อตฺตภาวสเท ตเถว โปถิโต มรณํ ปาปฺณิ (อิตฺติ).

เอวํ สตฺถา มหากาลสฺส ปุพฺพกมฺมํ ทสฺเสตฺวา "ภิกฺขเว เอวํ อิ
เม สตฺเต อตฺตนา กตปาปกมฺมเมว จตุสฺส อปาเยสฺส อภิมตฺถตฺติ วตฺวา
อิมํ คาลมาห "อตฺตนา หิ กตํ ปาปํ อตฺรํ อตฺตสมฺภวํ อภิมตฺถติ ทุม
เมธํ วชิรํ ว อมฺหํ มณฺเฑ (อภิมตฺถนฺตํ อิว)ติ.

ตตฺถ (ปเทสฺ) "วชิรํ วมฺหํ มณฺเฑติ:(คาลาปาทสฺ) วชิรํ ว อม
หํ มณฺเฑ (อภิมตฺถนฺตํ อิว) (อิตฺติ อตฺโถ).

อิทํ (อตฺถรูป) วุตฺตํ โหติ "ยถา ปาสาณมยํ ปาสาณสมฺภวํ วชิร
°, ตเมว อมฺหํ มณฺเฑ อตฺตโน อฏฺฐจฺานฏฺฐจฺานสงฺขาตํ ปาสาณมณฺเฑ ขา
ทิตฺวา จิตฺทาจิตฺทํ ขณฺฑาขณฺฑํ กตฺวา อปริโภคํ กโรติ; เอว
เมว อตฺตนา กตํ อตฺตนิ ขาตํ อตฺตสมฺภวํ ปาปํ ทุมเมธํ นิปฺปณ
ณํ ปุคฺคํ จตุสฺส อปาเยสฺส อภิมตฺถติ วิทฺธํเสตฺติ.

เทสนาวสานเ สมฺปตฺตภิกฺขุ โสตาปตฺติผลาที่นิ ปาปฺณิสฺสูติ.

มหากาลอฺปาสกวตฺถุ (นิฏฺฐิตํ).